

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
T.a.v. Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
mevrouw ir. C.E.G. van Gennip MBA
Parnassusplein 5
2509 LV Den Haag

Arthur van Schendelstraat 650
3511 MJ Utrecht

Tel. (030) 820 15 00
info@psynip.nl
www.psynip.nl

Utrecht, 10 november 2023
Referentie: 2023-046
Betreft: Reactie Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) op consultatie
wetsvoorstel Wet verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en
rechtsvermoeden

Geachte mevrouw van Gennip,

Het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) wil graag reageren op onderhavig wetsvoorstel *Wet verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden*. Het NIP heeft als streven dat psychologen hun psychologische expertise optimaal kunnen inzetten in de zorg maar ook daarbuiten in andere rollen in de maatschappij. Onderdeel hiervan zijn de juiste randvoorwaarden voor het werken als psycholoog, op basis van goed werkgeverschap én goed opdrachtgeverschap. Het gaat om het psychologisch contract en de verhouding tussen enerzijds de inspanningen van de werkende ten behoeve van de organisatie en anderzijds de materiële en immateriële beloning die daartegenover staat. Deze moeten in goede balans zijn met elkaar. Wij vinden het van belang de balans tussen professionals in dienstverband, zzp'ers en zelfstandig gevestigden te (her)vinden. Wij geven u graag het volgende in overweging mee.

Brede kijk op goed werkgever- en opdrachtgeverschap

Van onze leden horen wij de roep van werknemers (of werkenden) aan een bepaalde mate van autonomie, aan verbinding met elkaar en (vertrouwen in hun) competentie(s)¹. Arbeidstevredenheid gaat dan om meer dan alleen een billijk loon of vergoeding. Aspecten als opleidingsmogelijkheden, medezeggenschap en aandacht voor werk-privé balans spelen ook een rol. Combineer dit met het feit dat voor psychologen de professionele autonomie steeds meer wordt ingeperkt door allerlei administratieve lasten, in plaats van dat er ruimte is voor vertrouwen en handelen op basis van vakbekwaamheid. Het verbaast ons dan ook niet dat de vrije vestiging en het zzp-schap veel psychologen aantrekt. Het is belangrijk dat bij de uitwerking van dit wetsvoorstel oog blijft voor deze bredere kijk en processen en de behoeften van werkenden.

¹ Zelfdeterminatie theorie Deci & Ryan

Voorkom continuïteitsrisico's en pak de echte oorzaken aan

Er moet wat ons betreft, specifiek wat betreft de zorg, eerst meer onderzoek plaatsvinden naar waarom er sprake is van een stijgend aantal zzp'ers. Professionals in de zorg ervaren momenteel onvoldoende zeggenschap, autonomie en balans tussen werk en privé. Tel daarbij op de ontstane kloof in arbeidsvoorwaarden waar ze tegenaan lopen. Door gedegen onderzoek te laten doen krijgen we de echte knelpunten inzichtelijk en kan er iets aan de oorzaken gedaan worden en worden gezocht naar best passende mogelijke oplossingen. Het voorliggende wetsvoorstel lijkt alleen de symptomen te willen bestrijden en hierop vooruit te lopen. Dit levert continuïteitsrisico's op in de zorg en zorgt ervoor dat de smeeroliefunctie van een flexibele schil (lees: de zzp'ers) in het gedrang komt. Wij vinden een vorm van flexibele schil van belang om pieken, ziekte of benodigde specialistische kennis op te vangen. Daarnaast wordt het speelveld tussen werkgevers en werknemers op deze manier nog ongelijker. De flexibele schil biedt in het huidige systeem de benodigde checks en balances ten opzichte van werkgevers.

Wetsvoorstel lost daadwerkelijke probleem niet op

Het doel van het wetsvoorstel is het vergroten van duidelijkheid voor werkenden, werkgevers en opdrachtgevers, uitvoeringsorganisaties en de rechtspraak en het bevorderen dat de wijze van het beoordelen van arbeidsrelaties consistent is. Daarmee wil de minister schijnzelfstandigheid tegengaan. In het wetsvoorstel wordt uitgegaan van de beoordeling van de arbeidsrelatie op basis van drie hoofdelementen, namelijk werkinhoudelijke ondergeschiktheid, organisatorische inbedding en werken voor eigen rekening en risico. Hiervoor geeft het wetsvoorstel een aantal indicatoren aan. In de praktijk zal de beoordeling echter niet zo eenvoudig blijken. De onderliggende indicaties en de weging daarvan blijven een discussiepunt en voor meerdere interpretaties vatbaar. De vraag rijst of het wetsvoorstel wel de gewenste helderheid biedt. Wij achten het noodzakelijk dat het conceptwetsvoorstel eerst wordt voorzien van een gedegen impactanalyse, zeker van belang in de zorg.

Kortom, we zijn onvoldoende overtuigd van de nut en noodzaak van het wetsvoorstel en kunnen de uitwerking in de AMvB nog niet overzien. We vragen de minister hierbij nadrukkelijk de negatieve maatschappelijke effecten, met name in de zorg, in de besluitvorming mee te nemen. Daarnaast levert het wetsvoorstel voor zelfstandigen ook extra kosten (administratie, sociale lasten etc.) op. Ook hier moet aandacht voor zijn. Tot slot; natuurlijk begrijpen wij vanuit maatschappelijk perspectief het beoogde doel van het wetsvoorstel en voelen ook wij de collectieve verantwoordelijkheid om de zorg betaalbaar en toegankelijk te houden. Het huidige wetsvoorstel is volgens ons echter niet de manier om dit te bewerkstelligen.

Met vriendelijke groet,

Monique Rook
Directeur NIP